

Novinky v nábojích

Už jsme několikrát napsali, že na obou největších zbraňových veletrzích SHOT Show a IWA jsou některé ročníky bohatší na novinky, a jindy je to zase naopak. Zatímco nových zbraní jsme tam letos zaznamenali neobyčejně mnoho, v oboru civilního střeliva nastal ten druhý případ.

Kdybychom měli vyjádřit obecné trendy, především v Evropě, ale i v Severní Americe to vypadá, jako by muničáři reagovali na bruselský nápad a připravovali se na plošný zákaz používání střeliva s obsahem olova k lovu i na střílnicích. Výrobci střeliva nějak nevzali v úvahu, že Evropská komise a poslušné národní vlády teď mlží, že vlastně o nic nejde, protože zákaz se prý bude týkat jen střelby na mokřadech, kde už stejně platí. (Takový nesmysl skutečně může vypustit jen kvalitní politik – když je něco zakázáno, tak to zakážeme. Anebo nepočítali s takovým odporem a teď si připravují cestu k ústupu, alespoň do voleb?)

Každopádně většina muniček se letos představila s rozšířenou nabídkou takzvaného *ekologického střeliva*. Nejde samozřejmě o nic nového, zmírňování skutečných nebo fiktivních škod na přírodě a na lidském zdraví je na programu už nejméně čtvrt století a vyvíjelo se v posledních letech bez velkých zvrátů. Letos se mu však dostalo nového důrazu, výrobci nábojů oprášili staré, dosud plošně nezavedené projekty a dali jim novou publicitu. Ovšem na rozdíl od minulosti se už nikdo neodvážá tvrdit, že zejména zákaz používání olova představuje nějaký pokrok, že přináší novou, lepší kvalitu.

Originální náboje s wolframovými broky Hevi-Shot od firmy Environ-Metal

Náboje Rottweil Copper Unlimited obsahují broky z čisté mědi

Ocelové a jiné broky

Olovené broky pro brokovnice dosud působí na některé ekologisty jako červený hadr, ačkoliv jejich škodlivost a převahu škodlivých vlastností nad těmi pozitivními u nich ve skutečnosti nikdy nikdo neprokázal. Tam, kde je jejich používání víceméně nesmyslně zakázáno, se lovecká veřejnost jakž takž smířila s broky ocelovými, i když v zásadě nepřínášejí nic dobrého. Mají prostě nejméně o třetinu kratší účinný dostřel (na kachnu zhruba 20 metrů), což má za následek méně početné úlovky a týraní zvěře, protože daleko větší počet kusů i po dobrém mysliveckém zásahu odlétá se zraněním. Tato negativní vlastnost se dá zlepšit jenom používáním nadupanějších nábojů s větším počtem větších a rychlejších ocelových broků, což zase nelze dobře řešit bez dalších změn v konstrukci nábojů a zbraní.

Ocelové broky poškozují zbraně a jejich hlavně a jsou náchylnější k nebezpečným odrazům (ten, kdo tvrdí, že ve skutečnosti nejsou z oceli, ale z měkkého železa, ale angličtina neumí rozdíly vyjádřit, by se měl poučit, co je ocel a co železo). Rychle se rozpadající ocelové broky na rozdíl od olovených kontaminují vodu – a o kdysi

slibovaných levnějších ocelových brocích ve srovnání s olovenými si můžeme jenom nechat zdát...

Nicméně ocelové lovecké broky se vyrábějí a v nějakém množství prodávají, protože to zatím musí být. Hovoříme zde o tom kvůli tomu, že takové a podobné diskuze opět nabraly na síle na obou jarních veletrzích. Zároveň se řeč točila kolem toho, čím a jak olovo v případě plošného zákazu nahradit. Kdyby to měla být ocel, muselo by se změnit úplně všechno, včetně například pravidel sportovní střelby.

Olovo má hustotu (kdysi se tomu říkalo měrná hmotnost) $11,34 \text{ gcm}^{-3}$, zatímco ocel pouze $7,85 \text{ gcm}^{-3}$. To spolu s mechanickými vlastnostmi ocelových materiálů, na nichž mnoho nezměnilo ani potahování broků jinými kovy nebo materiály, má za následek, že dalším vývojem nábojů s ocelovým broky se v podstatě nikdo nezabývá. Zatím poslední větší vynález na tomto poli byly v roce 2013 hexagonální (krychlové se zaoblenými rohy) ocelové broky v nábojích muničky Winchester. Do standardního náboje se jich vejde víc, ale ostatní negativní vlastnosti ocelových broků u nich přetrvávají. Jako možné náhradní materiály olova na broky někdo prosazuje cín nebo zinek. Oba tyto kovy jsou sice obecně měkčí než ocel, ale také mají ještě nižší hustotu ($7,26$, resp. $7,14 \text{ gcm}^{-3}$), a tudíž ve srovnání s ocelí ještě horší balistické vlastnosti.

Typické krocaní střelivo Federal Premium Heavyweight TSS 12x89

